



Dr inż. Andrzej Przytułski (1953-2021)

Wspomnienie Stowarzyszenia Elektryków Polskich

W nocy z 22 na 23 lutego br. zmarł dr inż. Andrzej Przytułski, adiunkt w Katedrze Automatyzacji Napędów i Robotyki na Wydziale Elektrotechniki, Automatyki i Informatyki Politechniki Opolskiej oraz nauczyciel kontraktowy w Zespole Szkół Elektrycznych im. Tadeusza Kościuszki w Opolu. Należał do PTETiS i SEP, gdzie od 26 kwietnia 1984 roku był członkiem Koła nr 17 przy Politechnice Opolskiej.

Urodził się 1 listopada 1953 roku w miejscowości Ostrów Mazowiecka. Był absolwentem obu opolskich uczelni (ówczesnych WSI i WSP). Doktoryzował się na jednej z najlepszych europejskich uczelni technicznych, Technische Hochschule Ilmenau. Jego praca doktorska dotyczyła przekształtników energoelektronicznych stosowanych w napędzie berlińskiej szybkiej kolejki miejskiej, czyli S-Bahn.

Dzięki dużemu doświadczeniu dydaktycznemu przygotował skrypt *Zbiór zadań z podstaw elektrotechniki dla studentów studiów zaocznych* (trzy wydania, 1995, 1997, 1999), a także wraz z Boguszem Jaszczykiem i Marianem Łukaniszynem był autorem skryptu pt. *Zbiór zadań z teorii pola elektromagnetycznego* (dwa wydania, 1997 i 2000).

Praca naukowa dr. inż. A. Przytułskiego dotyczyła dwóch obszarów. Pierwszym było oddziaływanie pola elektromagnetycznego na organizm człowieka. Przykładowo ostatnie jego opracowanie o tej tematyce miało tytuł *Impedancja falowa i współczynnik odbicia skóry suchej i mokrej dla fal z zakresu UKF* i opublikowane było w „Przeglądzie Elektrotechnicznym” nr 1 z 2020 roku. Ponadto w 2009 roku został wyróżniony nagrodą im. profesora Mieczysława Pożaryskiego za cykl artykułów pt. *Efekty biologiczno-fizyczne w ciele człowieka wywołane wolnozmennym polem elektrycznym*, publikowanych w „Śląskich Wiadomościach Elektrycznych” w 2008 roku.

Drugim obszarem naukowych zainteresowań dr. inż. A. Przytułskiego była historia elektrotechniki. Pisał o dziejach miernictwa elektrycznego (np. rozdział pt. *Von Edison zu Krukowski – eine kurze Geschichte der Elektrolytzähler* w wydawnictwie *Geschichte der elektrischen Messtechnik: Messen mit und von Elektrizität* z serii *Geschichte der Elektrotechnik* 25, VDE Verlag, 2014). Ciekawiła go historia elektrycznej trakcji, oświetlenia, elektromedycyny,

jak również badań nad elektrodynamiką i elektrostatyką oraz sylwetki głównych przedstawicieli tych dziedzin. Zajmował się też biografiami słynnych rosyjskich elektrotechników. Jego wielką pasją było jednak opracowywanie sylwetek wybitnych elektryków pochodzących ze Śląska, m.in. Georga Grafa von Arco, Emila Nagła, Waltera Reichela, Karla Ilgnera czy Fritza Emdego. Wyniki swoich badań publikował (m.in. w czasopismach „Napędy i Sterowanie”, „Śląskie Wiadomości Elektryczne” i „Wiadomości Elektrotechniczne”) oraz przedstawiał w znakomicie prowadzonych wykładach, m.in. w trakcie kolejnych Opolskich Dni Elektryki. W ostatnich edycjach miał referaty:

- *Michał Doliwo-Dobrowolski – pionier elektromobilności* (2019),
- *Elektryczne środki komunikacji na przełomie XIX i XX wieku* (2018),
- *Pionierzy elektrodynamiki* (2017),
- *Efekty fizyczne w ciele człowieka wywołane polem magnetycznym Ziemi* (2015),
- *Poczet wrocławskich elektryków* (2014),
- *Powstanie i upadek legendy o niemieckim wynalazcy żarówki* (2013),
- *Powietrze i próżnia to najlepsze przewodniki energii elektrycznej* (2012),
- *Jak głęboko wnikają fale elektromagnetyczne z telefonów komórkowych w głąb naszego ciała?* (2011),
- *Częstotliwość przemysłowa 50 Hz i jej historia* (2010),
- *Czy zużycie energii elektrycznej można mierzyć w kilogramach? – Krótka historia liczników energii elektrycznej w XIX wieku* (2009),
- *Efekty biologiczno-fizyczne w organizmie człowieka wywołane polem elektrostatycznym* (2008).

Jego referaty, zawsze starannie przygotowane, przeznaczone były głównie dla młodzieży zaabsorbowanej wyborem kierunku swoich studiów. W prelekcjach potrafił sugestywnie pokazać jakie nowe możliwości stwarzał na każdym etapie historycznym rozwój elektrotechniki oraz dziedzin z niej się wywodzących. Co najważniejsze potrafił zaintrygować młodych słuchaczy, tym o czym mówił.



Dr inż. Andrzej Przytułski podczas wygłaszania referatu w czasie XXII Opolskich Dni Elektryki w 2012 roku (źródło: strona internetowa Zespołu Szkół Elektrycznych im. T. Kościuszki w Opolu)



Przyjacielskie spotkanie Historyków Elektryki w dniu 10 września 2012 r. – prof. G. Neidhöfera z VDE i dr. inż. A. Przytułskiego z SEP (źródło: prywatne zbiory rodziny Andrzeja Przytułskiego)

W 2020 roku na jubileuszowych XXX Opolskich Dniach Elektryki, które nie odbyły się z powodu wybuchu epidemii, miał wygłosić referat pt. *Łączność bezprzewodowa – od telegrafu optycznego do technologii 5G*.

Brał też udział w Sympozjach Historii Elektryki, w 2016 roku w Szczecinie wygłosił referat pt. *Z historii elektromagnetyzmu*, a w 2017 roku we Wrocławiu dwa: *Słynni dziewiętnastowieczni wrocławscy elektrycy* (Leo Graetz, Karl Steinmetz, Max Schieman, Oskar Oliven) oraz *Johann Wilhelm Ritter – twórca elektrochemii z Chojnowa*. Zostały one opublikowane w materiałach pokonferencyjnych.

Dr inż. A. Przytułski współpracował z Pracownią Historyczną SEP, będąc autorem rozdziału pt. *Elektrolityczne liczniki energii elektrycznej* w monografii *Historia i Pamięć: Włodzimierz KRUKOWSKI (1887-1941). Twórca lwowskiej szkoły pomiarów elektrycznych* (red. Jerzy Hickiewicz, Radom 2020).

Dr inż. Andrzej Przytułski blisko współpracował z prezesem SEP dr. inż. Piotrem Szymczakiem. Od 18 lipca 2018 roku był pełnomocnikiem prezesa SEP i jego doradcą ds. współpracy z Verein Deutscher Elektriker – VDE (obecnie Verband der Elektrotechnik, Elektronik und Informationstechnik), reprezentując nasze Stowarzyszenie na różnych spotkaniach. Przetłumaczył na język polski monografię, wydaną przez VDE, pt. *Michael von Dolivo-Dobrowolsky und der Drehstrom, Anfänge der modernen Antriebs-technik und Stromversorgung*, autorstwa prof. G. Neidhöfera, którą planuje się opublikować w serii „100 książek na 100-lecie SEP” w bieżącym roku. Dr inż. Przytułski był zapraszany na zebrania Komisji Historycznej VDE, w których aktywnie uczestniczył. W trakcie jednego ze spotkań odbył rozmowę z prof. G. Neidhöferem, od której obaj utrzymywali bliskie kontakty.

Dr inż. Andrzej Przytułski był odznaczony w 2008 roku Medalem Komisji Edukacji Narodowej i w 2011 roku Złotym Medalem „Za Długoletnią Służbę”. Jego działalność była również dostrzeżona i nagradzana przez SEP. W 2018 roku otrzy-



Odnaczenie dr inż. Andrzeja Przytułskiego przez prezesa SEP dr inż. Piotra Szymczaka Medalem im. prof. W. Krukowskiego w trakcie XXVIII Opolskich Dni Elektryki w 2018 roku. Na zdjęciu od lewej: ówczesny prezes O. Opolskiego SEP Leszek Kosiołek, dr inż. Andrzej Przytułski, prezes SEP dr inż. Piotr Szymczak (źródło: strona internetowa Politechniki Opolskiej)

mał Srebrną Odznakę Honorową SEP oraz wyróżniono go Medalem SEP im. Włodzimierza Krukowskiego, a w 2019 roku Medalem SEP im. Michała Doliwo-Dobrowolskiego.

Spoglądając na jego dorobek naukowy i dydaktyczny wiadać jak wiele dokonał. Wartościowe było jego pracowite życie, dobrze zapisał się w pamięci wielu osób, zwłaszcza młodzieży, u której, jak rzadko kto, potrafił zdobyć zaufanie i szacunek. Wielką stratę poniosło zarówno środowisko Opolskie, jak i całe Stowarzyszenie Elektryków Polskich. Kolega Andrzej Przytułski pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

Piotr Szymczak – prezes SEP,
Janusz Pisarek – prezes Oddziału Opolskiego SEP,
Ryszard Beniak – prezes Koła SEP przy Politechnice Opolskiej,
Jerzy Hickiewicz, Piotr Rataj, Przemysław Sadłowski
– Pracownia Historyczna SEP